

Souhrnná teritoriální informace:

Zimbabwe

Velvyslanectví ČR v Lusace 18. 5. 2023 12:34

Zimbabwe je vnitrozemským státem v regionu jižní Afriky. Jedná se o unitární republikou praktikující prezidentský systém moci s existencí více politických stran. Ve skutečnosti je ale moc soustředěna v rukou úzké skupiny kolem prezidenta. Politický režim je značně autoritářský, s komplikovanými vztahy s demokratickými zeměmi a mezinárodními organizacemi. V srpnu 2023 se mají konat prezidentské i parlamentní volby, což s sebou přinese zřejmě výrazné zvýšení vnitropolitického napětí.

Zimbabwe, kdysi jeden z nejbohatších států Afriky, dnes de facto patří do skupiny nejméně rozvinutých zemí světa (vláda ale toto zařazení odmítá). Špatná ekonomická politika vlády po roce 2000 hospodářskou základnou země hluboce otřásla. Řada průmyslových odvětví prakticky zanikla (výroba automobilů) nebo prodělává hlubokou krizi. Ekonomika země závisí z podstatné části na zemědělství a těžbě nerostných surovin (zlato, platina, diamanty, nikl, chrom, měď, azbest aj.). Zimbabwe se potýká s mnoha problémy – vysokou závislostí na klimatických podmínkách, nedostatkem financí (včetně hotovosti), zanedbanou infrastrukturou, včetně energetické, nepříznivým investičním a podnikatelským klimatem, korupcí či nevykonnou státní správou.

Hodnota zimbabwského dolaru dlouhodobě rapidně klesá, ekonomika funguje ze značné části na bázi amerického dolaru. V roce 2021 se podařilo snížit předchozí extrémně vysokou míru inflace pod 100 %, pak se ovšem trend otočil a míra inflace ke konci roku 2022 dosáhla opět téměř 250 %. Vláda měnovou politikou a pravidla často dramaticky mění. Běžné jsou výpadky v zásobování elektřinou, pohonnými hmotami, léčivými a dalším spotřebním zbožím. Obchodně-ekonomická spolupráce s ČR je minimální a vstup na místní trh komplikovaný, potenciální obchodní příležitosti lze nicméně spatřovat zejména v dodávkách technologií a zařízení pro těžební průmysl, zemědělství, energetiku, ale i širokého spektra spotřebního zboží.

Tato Souhrnná teritoriální informace je zpracovávána pro zemi, která je tzv. přiakreditovaná. Informace je poskytována ve zkráceném rozsahu.

Základní údaje	
Hlavní město	Harare
Počet obyvatel	15,40 mil.
Jazyk	oficiální jazyk angličtina, domorodé jazyky
Náboženství	křesťanství (88 %), bez vyznání (10 %), ostatní (2 %)
Státní zřízení	prezidentská republika
Hlava státu	Emmerson Mnangagwa
Hlava vlády	Emmerson Mnangagwa
Název měny	zimbabwský dolar (ZWL)
Cestování	
Časový posun	+1 hod. (v létě +0 hod.)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Mgr. Pavel Procházka
Ekonomický úsek	Ing. Václav Kuželka
Konzulární úsek	PhDr. Michal Novák, LL.M.
CzechTrade	ne
Czechinvest	ne
Ekonomika	2022
Nominální HDP (mld. USD)	29,01
Hospodářský růst (%)	2,50
Inflace (%)	184,30
Nezaměstnanost (%)	N/A

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu: Zimbabwská republika (Republic of Zimbabwe)

Politicky Zimbabwe představuje unitární republiku s prezidentským systémem. Jedná se o dvoukomorový politický systém, přičemž dolní komora (National Assembly) je složena z 270 poslanců a horní komora (Senate) čítá 80 členů. Vláda, které předsedá prezident, je odpovědná dolní komoře parlamentu. 210 poslanců dolní komory je voleno v jednomandátových volebních obvodech na základě většinového systému a 60 žen je voleno na základě poměrného systému (6 žen za každou provincii). Z 80 křesel v Senátu je 60 volených proporčním volebním systémem, 18 míst patří tradičním náčelníkům: prezident a místopředseda Národní rady náčelníků a vždy dva náčelníci z osmi provincií (kromě dvou metropolitních provincií Harare a Bulawayo) a 2 místa patří zdravotně postiženým. Volební období obou komor je 5 let.

Politický systém Zimbabwe je podle indexu Freedom House (2022) nesvobodný (skóre 28 bodů ze 100). Veškerou moc drží prezident Emmerson Mnangagwa a jeho strana ZANU-PF, politická opozice, nezávislá média a občanská společnost jsou potlačovány všemi prostředky. Příští řádné prezidentské a parlamentní volby se mají uskutečnit v srpnu 2023 a lze očekávat, že vnitropolitické napětí se bude do té doby dále stupňovat, vč. demonstrací, které vládní režim násilně potlačuje.

V zemi pokračuje ekonomická krize. Armáda je neklidná, prezident nadále posiluje svou kontrolu nad všemi složkami státu, bezprecedentním potlačováním práv jakýchkoli (i jen domnělých) oponentů a svobod a obviňováním Západu a nejmenovaných temných sil a teroristické opozice. Vysoká míra inflace a s ní spojený pokles životní úrovně vede k častým stávkám státních zaměstnanců (lékařský personál, učitelé aj.). Zimbabwské lidskoprávní organizace poukazují na velmi časté případy policejní zvrůle, včetně stovek případů únosů.

1.2 Zahraniční politika země

Vztahy se západními zeměmi zůstávají negativní. Na Zimbabwe jsou nadále uvaleny ekonomické a bankovní sankce USA a Spojeného království. Evropská unie patří k největším obchodním partnerům i donorům Zimbabwe a k zemi zastává vstřícnější postoj než USA. Na druhou stranu EU pravidelně veřejně kritizuje porušování lidských práv v zemi, zatýkání novinářů a opozičních představitelů, atd. Vzájemné vztahy nadále komplikuje otázka „sankcí“. EU postupně svá opatření uvolnila a v současné době Unie udržuje pouze zbrojní embargo a restriktivní opatření zasahující pouze firmu Zimbabwe Defence Industry. Ačkoli tato opatření mají jen minimální dopad na ekonomiku země, Zimbabwe a SADC téma často využívají ke kritice EU. Zimbabwe skrze téma „sankcí“ obviňuje především USA ze současné ekonomické situace země, jedná se ale spíše o téma pro domácí publikum. Zbrojní embargo ani restriktivní opatření ale nezasahují do implementace dohody EPA (Zimbabwe prozatímní dohodu podepsalo v roce 2009) a do přístupu Zimbabwe na evropský trh. Vztahy mezi ČR a Zimbabwe zůstávají sporadické.

Okolní země se ve vztahu k dění v Zimbabwe příliš nevyjadřují. Na druhou stranu se ale poslední dobou zhoršují vztahy mezi Zimbabwe a JAR. Zimbabwe zatěžuje jihoafrickou ekonomiku desítkami tisíc ekonomických migrantů, kteří utíkají před mizérií své domovské země, což zejména v době ekonomické a epidemiologické krize znamenalo nepříjemnou zátěž pro jihoafrickou vládu.

Zimbabwe ratifikovalo dohodu o Tripartitní zóně volného obchodu (společná zóna COMESA, SADC a EAC) a také dohodu o Africké kontinentální zóně volného obchodu (AfCFTA). Zimbabwe je členem zóny volného obchodu SADC.

V poslední době prezident Mnangagwa své zahraniční cesty omezuje, pravděpodobně ze strachu před eskalací situace v domácí politice. Kromě ekonomické diplomacie a výpadů proti sankcím tak role Zimbabwe v mezinárodní politice zůstává spíše pasivní.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel: 15,4 mil. (odhad 2023)

Hustota obyvatel: 39/km²

Roční přírůstek obyvatelstva: 1,9 % (odhad 2023)

Věkové složení:

- 1 0 – 14 let: 38,2 %
- 1 15 – 64 let: 57,3 %
- 1 65 let a výše: 4,5 %

Zimbabwské obyvatelstvo je tvořeno z 98 % původními africkými kmenovými skupinami (z toho Šona činí 82 %, Ndebele 12 %, ostatní etnika 2 %), 1 % míšenci a z méně než 1 % bělochy. Úředním jazykem Zimbabwe byla dříve pouze angličtina, současná ústava však uznává 16 oficiálních jazyků (kromě převládající šonštiny, ndebelštiny a angličtiny i veškeré minoritní jazyky a znakovou řeč). Šonštinu (Shona) aktivně využívá cca 70 % obyvatelstva a ndebelštinu (Sindebele) 30 %. Angličtinu ovládá většina obyvatel i ve venkovských oblastech.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Země se nachází v hluboké a vleklé ekonomické krizi. Naděje vkládané do vlády prezidenta Mnangagwy vzešlé z voleb v roce 2018 ohledně liberalizace ekonomiky a provedení nutných reforem po dlouhé éře Roberta Mugabeho, která zanechala hospodářství země v troskách, se nenaplnily. Po desetiletí dolarizace ekonomiky v reakci na hyperinflaci v letech 2007-2009 vláda Zimbabwe v roce 2019 znovuzavedla národní měnu – zimbabwský dolar (ZWL). Důvěra v novou měnu je však nízká, navíc bylo kvůli obavám z inflace prozatím vydáno pouze omezené množství oběživa v nízkých nominálních hodnotách. Ekonomika proto funguje z velké části nadále na bázi amerického dolaru. Směnný kurz ZWL vůči USD je určovaný aukcemi centrální banky konanými každých 14 dní a setrvale roste. V dubnu 2023 zimbabwský dolar oslabil již na více než 900 ZWL za 1 USD. Přístup na aukce je ovšem omezený, takže velká část transakcí se odehrává na černém trhu, kde je hodnota zimbabwského dolaru ještě výrazně nižší. V roce 2021 se podařilo snížit předchozí extrémně vysokou míru inflace pod 100 %, pak se ovšem trend otočil a míra inflace ke konci roku 2022 dosáhla opět téměř 250 %. Ve snaze zkrotit inflaci centrální banka Zimbabwe v roce 2022 začala emitovat zlaté mince o hmotnosti jedné trojské unce, které lze používat jako platidlo. V únoru 2023 centrální banka snížila základní úrokovou sazbu z 200 % (nejvyšší hodnota na světě) na 150 %.

Důsledkem nedostatku zahraniční měny jsou pravidelné problémy se zásobováním pohonnými hmotami, léčivými či potravinami. Velkým problémem je nedostatek elektřiny. Vzhledem k velmi nízkému stavu vody v přehradě Kariba, hlavního zdroje elektřiny pro Zimbabwe, v kombinaci s dysfunkční další energetickou infrastrukturou, čelilo obyvatelstvo a firmy na přelomu let 2022 a 2023 každodenním odstávkám dodávek elektřiny v délce okolo dvaceti hodin. Přibližně 90 % obyvatelstva je zaměstnáno v neformálním sektoru a značná část je odkázána na humanitární pomoc. V uplynulých letech ekonomickou aktivitu znevýhodňovala i velmi restriktivní opatření vlády proti COVID-19. HDP země v letech 2019 i 2020 poklesl o cca 8 %, po vysokém růstu za rok 2021 činil růst za rok 2022 cca 2,5 %.

Ekonomika země závisí z podstatné části na zemědělství a těžbě nerostných surovin. V Zimbabwe se těží mj. zlato, platina, diamanty, uhlí, nikl, chrom či měď. Probíhá slibný průzkum těžby ropy a zemního plynu, která má podle plánu začít v roce 2024. Hlavními zemědělskými komoditami jsou kukuřice, cukrová třtina, tabák, maniok, bavlna, citrusy, banány, hovězí maso a mléko. Hlavními vývozními položkami Zimbabwe jsou zlato, tabák, niklová ruda a koncentrát, platina, ferrochromová slitina, diamanty, cukr, bavlna. Ve struktuře dovozu zaujímají největší podíl pohonné hmoty, potraviny, léčiva, motorová vozidla, hnojiva.

Ukazatel	2020	2021	2022	2023	2024
Růst HDP (%)	-7,82	8,47	2,50	2,10	2,50
HDP/obyv. (USD/PPP)	2 213,27	2 462,46	2 650,00	2 770,00	2 840,00
Inflace (%)	557,20	98,60	184,30	250,40	178,90
Nezaměstnanost (%)	5,40	N/A	N/A	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	3,99	5,81	7,82	7,82	8,65
Import zboží (mld. USD)	4,36	5,44	7,15	6,57	N/A
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-1,26	-1,10	-1,26	-0,45	-0,80
Průmyslová produkce (% změna)	-9,20	9,40	2,90	2,20	2,50
Populace (mil.)	14,86	15,09	15,33	15,58	15,84
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Zimbabwe hospodařilo v posledních letech většinou s rozpočtovými schodky, za rok 2022 deficit veřejných rozpočtů podle odhadů dosáhl 2,8 % HDP. Fiskální politika vlády je naprosto nedisciplinovaná (některé výdaje ani nebývají zahrnuty do státního rozpočtu) a probíhá de facto „tíštění peněz“ centrální bankou. V prosinci 2022 uskutečnil Mezinárodní měnový fond (IMF) zatím poslední misi do Zimbabwe v kontextu konzultací podle čl. IV. IMF důrazně doporučuje liberalizaci režimu směnného kurzu zimbabwského dolaru a fiskální stabilizaci. Určitý kladný posun v tomto směru lze ovšem zřejmě očekávat až po volbách, které se mají uskutečnit v srpnu 2023, do té doby vládní výdaje zřejmě dále porostou. Zimbabwe nemá možnost získat úvěr od IMF a dalších mezinárodních finančních institucí

(Světová banka, Africká rozvojová banka) z důvodu dlouhodobě nesplácených dluhů vůči těmto institucím. Nové úvěry tak Zimbabwe v posledních letech získávalo prakticky jen od Číny a Ruska, ovšem i Čína začíná být v poskytování nových úvěrů velmi obezřetná a Rusko aktuálně nemá kapacity na větší angažmá v Zimbabwe. Důležitým finančním zdrojem jsou remitence příslušníků diaspory, kterých je ve světě přibližně 6 milionů, nejvíce v JAR a Velké Británii. Výše remitencí za rok 2022 dosáhla 1,66 mld. USD.

Výše zahraničního dluhu ke konci roku 2022 činila téměř 13,5 mld. USD (cca 110 % HDP). Díky růstu cen nerostných surovin na světových trzích za rok 2022 vzrostl celkový export ze Zimbabwe, významně ovšem zdražil i dovoz (pohonné hmoty, potraviny, hnojiva), a tak došlo k prohloubení schodku obchodní bilance na 1,1 mld. USD. Úroveň mezinárodních rezerv je v posledních letech hluboko pod hodnotou krytí dovozu na 3 měsíce, doporučovanou IMF.

Veřejné finance	2022
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-2,80
Veřejný dluh (% HDP)	65,30
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,87
Daně	2023
PO	24,72 %
FO	41,2 %
DPH	14,5 %

2.3 Bankovní systém

Bankovní sektor je relativně rozvinutý a funkční. V zemi aktuálně působí dvě desítky komerčních bank, nabízejících obvyklé spektrum standardních služeb, včetně akreditivů. V zemi je rozšířené internetové a mobilní bankovníctví. [Seznam bank](#) s kontakty a informacemi ke každé z nich je uveden na webových stránkách centrální banky (Reserve Bank of Zimbabwe). Přístup k úvěrovému financování pro podnikatele není úplně špatný; v posledním vydání indexu Doing Business Světové banky se Zimbabwe v roce 2020 v této kategorii umístilo na 67. místě ze 190 zemí.

2.4 Daňový systém

Výběrem daní a cel je pověřen Zimbabwský finanční úřad (Zimbabwe Revenue Authority – ZIMRA). Daňový systém je poměrně nepřehledný. Je založen na principu zdanění příjmu ze zdroje v Zimbabwe, nikoli na principu daňové rezidentury.

Sazba daně z příjmů právnických osob činí standardně 24,72 % (základní sazba 24 % plus 3 % z ní příspěvek na boj s AIDS).

Sazba daně z příjmů fyzických osob je progresivní podle výše ročního příjmu:

- 1 do 1 200 USD: 0
- 1 1 201 – 3 600 USD: 0 + 20 % za každý USD nad 1 200 USD
- 1 3 601 – 12 000 USD: 480 USD + 25 % za každý USD nad 3 600 USD
- 1 12 001–24 000 USD: 2 580 USD + 30 % za každý USD nad 12 000 USD
- 1 24 001–36 000 USD: 6 180 USD + 35 % za každý USD nad 24 000 USD
- 1 nad 36 000 USD: 10 380 USD + 40 % za každý USD nad 36 000 USD

K těmto sazbám se také připočítává 3 % z nich jako příspěvek na boj s AIDS, tj. nejvyšší sazba činí 41,2 %.

Jiné příjmy fyzických osob (z podnikání, pronájmu aj.) jsou zdaněny korporátní sazbou, tj. 24,72 %.

DPH: Standardní sazba DPH je 14,5 %. Od daně jsou osvobozeny základní potraviny, zařízení na výrobu a dodávky elektřiny a pitné vody pro domácnosti.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Obchodní výměna s ČR je sporadická, vzhledem k obtížným podmínkám v zemi nelze v nejbližší době předpokládat zásadní zlepšení této situace. Hlavními dovozními položkami ze Zimbabwe jsou v posledních letech produkty těžebního průmyslu a zemědělské komodity, český vývoz sestává z rozličných položek zejména strojírenského průmyslu, ovšem v omezeném množství.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z ČR (mld. CZK)	0,00	0,10	0,10	0,07	0,04
Export do ČR (mld. CZK)	0,10	0,00	0,10	0,09	0,15
Saldo s ČR (mld. CZK)	0,00	-0,02	0,03	0,02	0,11

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
726	Stroje tiskařské a knihařské a jejich díly	11,36	31,00
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	4,22	12,00
727	Stroje potravinářské (užívané jen průmyslově)	2,95	8,00
752	Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky periferní	1,95	5,00
-	-	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
057	Ovoce a ořechy (ne olejnaté) čerstvé, sušené	40,74	27,88
575	Hmoty plastické ostatní v prvotních formách	38,93	26,65
851	Obuv	27,36	18,72
671	Železo surové, houbovité, zrcadlovina, feroslitiny ap.	8,37	5,73
845	Součásti oděvní z materiálu textilního i pletené ap.	8,07	5,52

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Zimbabwe je pro EU relativně méně významným trhem. Obchodní bilance je z pohledu EU negativní. V komoditním složení zimbabwských vývozu do EU dominuje hovězí maso, tabák, ocel a diamanty, dále pak řezané květiny, ovoce a zelenina. EU do Zimbabwe vyváží strojírenské výrobky všeho druhu, dopravní prostředky, léky a potraviny.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z EU (mil. EUR)	180,60	150,80	148,30	187,00	222,30
Export do EU (mil. EUR)	339,70	329,80	373,10	365,90	512,00
Saldo s EU (mil. EUR)	159,10	179,00	224,80	178,90	288,70

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Dominantním obchodním partnerem Zimbabwe v dovozu i vývozu je Jihoafrická republika, dalšími jsou Čína, Indie, Spojené arabské emiráty a další země jihoafrického regionu.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	3 440,40	2 866,70	4 197,70	3 882,00	N/A
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	3 521,60	2 983,30	3 302,50	3 453,20	N/A
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	81,20	116,60	-895,20	-428,80	N/A

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Podle údajů UNCTAD se příliv přímých zahraničních investic do Zimbabwe v posledních letech významně snižoval (745 mil. USD za rok 2018, 280 mil. USD za rok 2019, 194 mil. USD za rok 2020, 166 mil. USD za rok 2021), což souvisí zřejmě mj. s pandemií COVID-19. Celkový objem přímých zahraničních investic v zemi v roce 2021 činil 6 mld. USD. Vláda prezidenta Mnangagwy nedokázala zásadněji zlepšit podnikatelské prostředí v zemi a přilákat investory. Přímé zahraniční investice směřují především do těžebního sektoru (diamanty, zlato, nikl, platina), infrastruktury, dřevozpracujícího průmyslu, zdravotnictví, vodohospodářství a sanitace, finančních služeb, cestovního ruchu, zpracovatelského průmyslu a zemědělství. Čína je největším zahraničním investorem v Zimbabwe. Významnými investory v zemi jsou také Rusko, Írán a Indie. V Zimbabwe nejsou žádné přímé zahraniční investice z ČR.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Zimbabwe je součástí regionu Východní a jižní Afriky, se kterým EU v roce 2007 dojednala prozatímní Dohodu o hospodářském partnerství (interim Economic Partnership Agreement - EPA). Ne všechny země regionu se k ní připojily, Zimbabwe je nicméně jedním ze signatářů.

Smlouvy s ČR

Smluvní základna s ČR je omezena na následující dvě dohody bez většího vlivu na obchodně-ekonomickou spolupráci:

- 1 Dohoda o vědeckotechnické spolupráci mezi vládou ČSSR a vládou Zimbabwské republiky (1983)
- 1 Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Republiky Zimbabwe o kulturní a vědecké spolupráci (1984)

3.4 Rozvojová spolupráce

Zimbabwe je příjemcem rozvojové a humanitární pomoci. Hlavním donorem je EU, jejíž programy se soustředí zejména na oblasti udržitelného rozvoje zemědělství, zdravotnictví a dobré správy věcí veřejných a občanských práv.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Zimbabwe není do MOP zahrnuto.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Zimbabwská společnost je v mnoha ohledech stále ještě poměrně tradiční. Středoevropana často nepříjemně překvapí zejména nedochvilnost, nedodržování termínů a slibů obecně či obtížné jednání s úřady. Počítat je třeba s vysokou mírou korupce.

4.2 Oslovení

Styl osobní komunikace je oproti středoevropským zvyklostem poněkud formálnější. Klade se větší důraz na zdvořilost. Při osobním setkání je obvyklé se s každým pozdravit, příp. se představit. Pozdrav probíhá standardně podáním ruky. Oslovuje se obvykle příjmením, spíše nežli křestním jménem – „Mr./Mrs. X“, je vhodné oslovit případným akademickým titulem či zastávanou funkcí (např. ředitel, náměstek, apod.). Obvyklou součástí pozdravu je zdvořilé „How are you?“ apod. s přiměřenou odpovědí. Za zdvořilé je rovněž považováno zeptat se na zdraví partnera a jeho rodiny. Obecně je „small talk“ běžnou součástí konverzace. Obvyklé je vyměnit si s partnerem klasické papírové vizitky.

4.3 Obchodní schůzka

Při plánování obchodní schůzky je třeba vzít v úvahu všeobecně rozšířenou nedochvilnost.jednání jsou často odkládána, a to i na poslední chvíli. Toto platí dvojnásob při jednání se zástupci státních institucí. Při plánování času zahájení i délky jednání je zpravidla nutné počítat s velkorysou časovou rezervou. Značně disciplinovanější bývají v tomto ohledu osoby evropského původu, u nichž se silně projevuje anglosaský styl jednání. Ve zvyklostech a ve způsobu jednání je obecně dosud stále cítit přežívající britský vliv.

Schůzky probíhají často jako oběd či večeře v restauraci, stejně dobře je však možné setkat se v kanceláři. Pozvání obchodního partnera domů je do doby příp. navázání důvěrnějšího osobního vztahu neobvyklé. Předávání darů není nutně očekáváno, nicméně většinou potěší a může pomoci navázat bližší vztah. Alkohol není obvyklé při prvním jednání nabízet; Zimbabwe je poměrně konzervativní křesťanská země, přičemž příslušníci některých církví jsou ke konzumaci alkoholu zdrženliví. Na venkově přetrvává tradiční rozdělení společenských rolí, tj. výrazně vyšší zastoupení mužů v podnikatelských a úředních funkcích. Ve městech se ovšem tyto tradiční rozdíly již stírají. Obecně se projevuje úcta starším lidem.

Relativně formální a konzervativní styl se uplatňuje i v oblékání. Pánové by na první jednání měli přicházet v obleku a kravatě (vzhledem ke klimatu se doporučují lehké materiály), odpovídající formální oblečení se doporučuje i ženám. Atmosféra během jednání však často bývá méně formální než v mnoha evropských zemích. Bližší fyzický kontakt (objímání apod.) není obvyklý, vnímaný rozsah osobní zóny je nicméně menší, než na co jsme zvyklí z ČR.

4.4 Komunikace

Oficiálním jazykem země je angličtina, s níž se dá v obvyklém obchodním prostředí domluvit prakticky kdekoliv. Navázání hlubšího obchodního vztahu je obvykle dlouhodobější záležitostí, přičemž je téměř nezbytná (většinou opakovaná) osobní interakce. Pro jednání je možné využít všech běžných komunikačních prostředků, poměrně často je však možné setkat se s tím, že partner nereaguje na emaily. Obvykle bývá účinnější telefonická komunikace. Velmi oblíbenou (a obvykle nejspolehlivější, pokud jde o reakci partnera) je aplikace WhatsApp.

4.5 Doporučení

Je třeba počítat s tím, že korupce je v zemi obecně rozšířená. Zimbabwe se v žebříčku zemí podle tzv. Indexu vnímání korupce organizace Transparency International za rok 2022 umístilo na 157. místě ze 180 hodnocených zemí.

Při jednání s úřady je třeba počítat se zdlouhavými, nepřehlednými a mnohdy chaotickými procesy a absencí, resp. nedodržením standardizovaných procedur. Obecně je při jednání s místními partnery lépe se zdržet kritiky politického systému nebo fungování státních institucí.

Zdvořilost a snaha nezklamat partnera vede často k tomu, že místní partneři neřeknou přímo „ne“, pokud jde o jejich schopnost či možnost něco sehnat, zařídit apod. Sliby je třeba brát s notnou dávkou opatrnosti a spíše s nižším očekáváním. Dohodnuté časové rámce bývají velice často naprosto nedodržovány.

4.6 Státní svátky

Oficiální státní svátky:

- 1 1. leden – New Year's day (Nový rok)
- 1 21. únor – Robert Mugabe National Youth Day (Národní den mládeže Roberta Mugabeho)
- 1 Velký pátek, Velikonoční pondělí (pohyblivé)
- 1 18. duben – Independence Day (Den nezávislosti – oficiální státní svátek země)
- 1 1. květen – Worker's Day (Svátek práce)
- 1 25. květen – Africa Day (Den Afriky)
- 1 druhé srpnové pondělí – Heroes' Day (Den hrdinů)
- 1 druhé srpnové úterý – Defence Forces Day (Den ozbrojených sil)
- 1 22. prosinec – National Unity Day (Den národní jednoty)
- 1 25. prosinec – Christmas Day (1. svátek vánoční)
- 1 26. prosinec – Boxing Day (2. svátek vánoční)

Další svátky může vyhlásit osobně prezident republiky jako dodatečné dny volna. Pokud svátek padne na sobotu či neděli, volno je následující pondělí.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Dovoz zboží z ČR do Zimbabwe komplikuje nízká kupní síla, geografická vzdálenost a logistická náročnost, vysoká míra korupce, nedostatek financí, orientace na tradiční (především jihoafrické) dodavatele a neexistence smluvní základny. Navázání vztahu s místním spolehlivým partnerem (dovozcem, distributorem, zástupcem) je základní podmínkou úspěšného obchodu.

Zboží je do Zimbabwe většinou dováženo nákladními automobily přes přístav v Durbanu (JAR), méně Beira (Mosambik). České zboží je v Zimbabwe prakticky neznámé a české firmy dosud nemají v Zimbabwe vybudovanou síť místních zástupců. Spotřební zboží lze na zimbabwském trhu uplatnit prostřednictvím distributorů a velkoobchodů, které mají etablované distribuční kanály pro místní rozsáhlé maloobchodní řetězce (Pick n Pay, Bon Marché, Spar, Choppies aj.). Základním kritériem většiny potenciálních distributorů je cena, která musí být konkurenceschopná vůči zavedeným, zejména jihoafrickým dodavatelům.

Výběrem cel je pověřen Zimbabwský finanční úřad: Zimbabwe Revenue Authority (ZIMRA), na jehož webu lze nalézt informace o celních procedurách i kompletní celní sazebník. Celní sazby závisí na druhu zboží, v zásadě existuje základní celní sazba (pro většinu zboží ve výši 15–20 %, výrobní zařízení 0 %, látky 5 %, luxusní zboží 60 %), celní přírážka 10 % a DPH 14,5 %. Na zboží původem ze země Společného trhu východní a jižní Afriky (COMESA), resp. Jihoafrického rozvojového společenství (SADC), se vztahují preferenční celní sazby.

Dovoz a vývoz některých položek vyžaduje zvláštní povolení či licenci (např. licenci Úřadu pro kontrolu léků Zimbabwe v případě léků nebo povolení Ministerstva zemědělství nebo veterinární správy u základních potravin/zemědělské produkce, výrobků rostlinného či živočišného původu, osiva, živých rostlin a zvířat). Zdlouhavá licenční řízení ztěžují dovoz léků a potravinových doplňků.

Dovoz zboží do země je logisticky poměrně náročnější. Je třeba počítat se zdlouhavými celními procedurami a všudypřítomnou korupcí. Základními celními dokumenty jsou povolení k dovozu (Bill of Entry), deklarace o hodnotě zboží, faktury, které musí obsahovat jména dodavatele a příjemce zboží, název zboží, jednotkovou a celkovou cenu a údaje o množství. Dále je třeba dokládat osvědčení o původu zboží, lodní nákladový list (Bill of Lading) nebo letecký nákladový list (Air Waybill), balicí list (Packing List).

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Zahraniční společnosti mohou na zimbabwském trhu působit prostřednictvím zahraniční pobočky či svého zastoupení, preferovanou (a nejrozšířenější) formou společnosti se zahraniční účastí je ovšem joint-venture s místním partnerem. Zimbabwská investiční a rozvojová agentura (ZIDA) funguje jako tzv. jednotné místo (one stop shop), které by mělo pomoci všechny formality spojené se založením podniku vyřídit. Rovněž je možné využít služeb místního právníka.

Prvním krokem k založení společnosti je registrace jména firmy v obchodním rejstříku (Zimbabwe Companies Registry – ZCR). Společnost se zakládá na ustavující valné hromadě, kde se sejdou zakládající společníci, nebo jejich zástupci (nutná plná moc ověřená notářem). Základní jmění se vloží na účet v bance. Dále je třeba ZCR předložit společenskou smlouvu (musí mj. obsahovat přesné jméno a sídlo firmy, právní formu, základní kapitál, datum založení, jména všech statutárních zástupců) a stanovy. Dále se společnost musí registrovat u daňového úřadu (Zimbabwe Revenue Authority – ZIMRA), jakožto zaměstnavatel u sociálního úřadu (National Social Security Authority - NSSA) a Fondu pro rozvoj pracovní síly (Manpower Development Fund). Posledním krokem je získání licence místního správního orgánu (radnice, magistrát). Založení společnosti musí být veřejně publikováno.

5.3 Marketing a komunikace

Propagace, marketing a reklama jsou vcelku dobře rozvinuté a v zásadě se metody neliší od evropských. Běžnými způsoby jsou inzeráty v tisku a odborných časopisech, velkoplošné billboardy, reklamní spoty v televizi či rádiu. Lze využít všech hromadných sdělovacích prostředků. Rychle roste význam propagace prostřednictvím internetu a sociálních sítí. Nejvýznamnějšími tištěnými médii jsou deníky The Herald, Daily News a NewsDay. Práva na televizní vysílání má pouze státem ovládaná ZBC, která provozuje též několik rozhlasových stanic.

Vzhledem k nízkému povědomí místních spotřebitelů o českých výrobcích je potřeba efektivního marketingu obecně důležitá, aby se mohli prosadit proti již zavedené jihoafrické i další (zejména asijské) konkurenci. Také v oblasti marketingu je vhodné mít na paměti spíše konzervativní charakter zimbabwské společnosti a mravů.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Zimbabwe je signatářem většiny standardních mezinárodních úmluv a protokolů zaměřených na ochranu duševního vlastnictví, včetně Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl a Pařížské úmluvy. Jako člen WTO je Zimbabwe signatářem dohody TRIPS. Zimbabwe je rovněž členskou zemí WIPO (World Intellectual Property Organization). Zimbabwské zákony formálně poskytují ochranu duševnímu vlastnictví, nicméně prodej padělaného zboží všeho druhu je velmi rozšířený a vláda nemá kapacity jej potlačit.

5.5 Trh veřejných zakázek

Prostřednictvím veřejného výběrového řízení by podle zákona měly být zadávány všechny státní zakázky, jejichž objem překročí 300.000 USD. Pro koordinaci a dohled nad vypisovanými tendry byl zřízen zvláštní úřad, Procurement Regulatory Authority of Zimbabwe, u něž by se měli zájemci o veřejné zakázky registrovat. Žádný centrální on-line registr veřejných tendrů v Zimbabwe neexistuje, tendry jsou publikovány především v denním tisku nebo na internetu (viz např. Zimbabwe Tenders). Účast v zakázkových soutěžích vyžaduje dlouhodobé sledování situace s nutným zajištěním relevantních informací ještě před oficiálním vyhlášením podmínek tendru. To bez stálé přítomnosti na místním trhu není prakticky možné. Pokud má účastník, který v tendru neuspěl, pochybnosti o regulérnosti soutěže, může do 14 dnů od vyhlášení výsledku tendru podat odvolání k výše uvedenému úřadu.

V případě významných zakázek vláda velmi často rozhoduje bez výběrového řízení, přičemž tento proces bývá velmi netransparentní. Zahraniční firmy dávají většinou přednost účasti v tendrech vypisovaných zahraničními institucemi či donory (EU, Světová banka, Africká rozvojová banka, atd.), které mají zajištěné financování.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Zimbabwe je členem Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA), Overseas Private Investment Corporation (OPIC), přistoupilo k Mezinárodní konvenci o urovnávání investičních sporů (ICSID) z roku 1965, k Newyorské konvenci o uznávání a provádění zahraničních soudních rozhodnutí z roku 1958 a je rovněž členem UNCITRAL (UN Commission on International Trade and Arbitration Law). Přes členství v těchto dohodách zimbabwské soudy v minulosti většinou rozhodnutí cizích soudů a arbitráží neuznaly. Problémem je rovněž řešení obchodních sporů přímo před zimbabwskými soudy. Zimbabwská justice v minulosti prokázala velmi liknavý přístup k ochraně zahraničních investorů především v případě vyvlastnění farem. Rozhodnutí soudů navíc místní elity ne vždy respektují.

Dobře sepsaná obchodní smlouva (nejlépe místním právníkem) je zásadním předpokladem pro předcházení a řešení obchodních sporů. Je vždy třeba důkladně prověřit místního partnera (due dilligence). V obchodní smlouvě je třeba vždy specifikovat místo řešení sporů (pokud možno v zahraničí). S řešením sporů soudní cestou v Zimbabwe jsou obvykle spojeny vysoké finanční i časové náklady, zásadně se proto doporučuje raději řešení sporu dohodou, resp. mimosoudní vyrovnání.

Pro dodavatelsko-odběratelské vztahy je nejobvyklejší praxí platba předem (při nižších objemech) nebo neodvolatelný akreditiv. Při opakovaných dodávkách a dobré znalosti obchodního partnera lze přistoupit i na platbu po dodávce zboží.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Víza: Občané ČR mohou obdržet turistická víza na kterémkoli zastupitelském úřadě Zimbabwe nebo na hraničních přechodech včetně všech tří mezinárodních letišť (Harare, Bulawayo, Victoria Falls). Poplatek za udělení víza na hraničním přechodu je: 30 USD za jeden vstup (platnost 30 dní), 45 USD za dva vstupy. Platí se v hotovosti. Upozorňujeme, že tato úprava platí jen pro některé členské země EU.

Žádosti o jiný druh víza je nutno podat [online](#), příp. na Velvyslanectví Zimbabwe v Berlíně, Kommandantenstrasse 80, 10117 Berlin, tel.: +49/30/206 22 63, fax: +49/30/206 22 63. Získání víza na zimbabwském velvyslanectví může být zdlouhavé, protože konzulární úředník nemůže vízum vydat bez souhlasu imigrační policie v Harare. Na souhlas se může čekat několik dnů, ale i několik týdnů.

Požadavky na cestovní doklady: Platný pas s minimální platností šest měsíců od data vydání víza. Rodiče cestující s dětmi mohou být vyzváni k předložení jejich rodných listů, rodič cestující sám s dítětem může být vyzván k doložení souhlasu druhého rodiče s cestou. Při příjezdu ze země, kde se vyskytuje žlutá zimnice, je nutno se prokázat mezinárodním očkovacím průkazem s platnou vakcinací proti této nemoci. Návštěvník Zimbabwe může být při vstupu do země požádán, aby prokázal dostačující prostředky na dobu pobytu a zajištění odjezdu ze země (zpáteční letenku, prostředky na její nákup).

Specifika, bezpečnostní situace, doporučení: Vzhledem k vleklé ekonomické krizi dochází pravidelně k masovým protestům a stávkám státních zaměstnanců, zvláště v předvolebním období lze očekávat politická shromáždění opozičních sil. Proti demonstracím policie zasahuje velmi tvrdě za použití slzného plynu, obušků a dalších donucovacích prostředků. Cestovatelům do Zimbabwe se proto důrazně doporučuje vyhnout se všem shromážděním, zejména těm politickým. Fotografování příslušníků policie a ozbrojených sil či demonstrací není povoleno.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

V případě zaměstnávání nerezidentních cizinců je nezbytné získat pracovní povolení a následně povolení k pobytu od Imigračního úřadu, na jehož webu lze nalézt podrobné podmínky k jednotlivým druhům povolení. V zásadě je třeba k žádosti o pracovní povolení doložit potvrzení o nabídce zaměstnání od budoucího zaměstnavatele, dohodnutou mzdu, podmínky práce, důkaz, že pozice byla inzerována v Zimbabwe, chybí pro ni v místě expertíza a nebude v dohledné době nalezen způsob, jak tuto lokální expertízu zajistit. Všeobecně lze konstatovat, že se jedná o zdlouhavý, administrativně náročný proces. V případě zahraničních investic nad 100 000 USD bývá pracovní povolení pro cizince zpravidla uděleno na tři roky s možností prodloužení na pět let.

Vláda pobízí zahraniční firmy k maximálnímu využití místních pracovních sil. Zaměstnávání místních pracovníků se řídí Zákoníkem práce (Labour Law), který velmi rigidně chrání práva zaměstnanců a omezuje trh práce.

5.9 Veletrhy a akce

Nejvýznamnější pravidelně konané veletrhy v Zimbabwe jsou následující:

- 1 Zimbabwe International Trade Fair, největší všeobecná výstavní akce v zemi, koná se každoročně koncem dubna v městě Bulawayo
- 1 Mine-Entra, veletrh v oboru těžby a infrastruktury, konaný každoročně ve městě Bulawayo
- 1 Zimbabwe Agricultural Show – zemědělská výstava, která se koná každoročně v Harare

Další akce a veletrhy lze najít na webu [Zimbabwe International Trade Fair Company](#).

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Pro Zimbabwe je akreditováno Velvyslanectví ČR v Lusace, v Harare se nachází honorární konzulát ČR.

Velvyslanectví České republiky v Lusace:

Adresa: 4 Twin Palm Road, Kabulonga, Lusaka, Zambia

Tel.: +260 211269878

E-mail: lusaka@embassy.mzv.cz

Web: www.mzv.cz/lusaka

Nouzová linka: +260 966 732 849

Pracovní doba velvyslanectví je pondělí-pátek od 7:45 do 16:15 hod. Pro cestu z letiště či z centra města doporučujeme využít taxi. Úřad se nachází v bezprostřední blízkosti „Kabulonga Roundabout“, který slouží jako známý orientační bod.

Honorární konzulát ČR v Harare:

Adresa: 15 Cambridge Rd., Unit 9, Newbridge, Harare

Vedoucí úřadu: Ivana Summerfield

Tel.: +263 772 403 426

E-mail: harare@honorary.mzv.cz, ivanajuhnova@gmail.com

Agentura CzechTrade není v Zimbabwe zastoupena. Nejbližší kancelář agentury CzechTrade se nachází v Jihoafrické republice:

Zahraníční kancelář CzechTrade v Johannesburgu:

Vedoucí ZK: Petr Haramul Adresa: 26 Olympus Crescent, Mykonos Estate, Johannesburg

Tel: +27 11 705 2556

Mobil: +27 76 026 9040

E-mail: petr.haramul@czechtrade.cz

Web: www.czechtrade-sa.co.za

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Tísňové linky:

994 – rychlá lékařská pomoc

993 – hasiči

995 – policie (v Harare lze využít též telefon +263 4 777777)

Funkčnost těchto spojení je ale nestálá a ani úspěšné spojení s operátorem nezaručuje rychlou a kompetentní reakci. Zejména mimo velká města mohou být pohotovostní linky zcela nepoužitelné.

Z dostupných nemocnic lze doporučit:

Avenues Clinic, Corner Baines &, Mazowe St, Harare, +263 8677 006175

Trauma Centre Borrowdale, 1 Borrowdale Lane, Harare, nonstop hotline: +263 0776133599 / 0773174123, <http://traumazim.com/>.

Jen některé nemocnice mají vlastní ambulantní vozy. V největších městech a hlavních turistických destinacích fungují stanice soukromé rychlé záchranné služby MARS (www.mars.co.zw). Před cestou se doporučuje ověřit, zda sjednané cestovní připojištění hradí i zásahy této soukromé firmy. V opačném případě lze přímo v Zimbabwe sjednat minimálně měsíční pojištění zajišťující příjezd sanitního vozu v případě potřeby.

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Vláda:

Office of the President and Cabinet: <http://www.theopc.gov.zw/>

Ministry of Defence and War Veterans Affairs: <http://www.mod.gov.zw/>

Ministry of Energy and Power Development: <http://www.zim.gov.zw/index.php/en/my-government/government-ministries/energy-and-power-development>

Ministry of Finance and Economic Development: <http://zimtreasury.gov.zw/>

Ministry of Foreign Affairs and International Trade: <http://www.zimfa.gov.zw>

Ministry of Health and Child Care: <http://www.mohcc.gov.zw/>

Ministry of Higher and Tertiary Education, Science and Technology Development: <http://www.mhtestd.gov.zw/>

Ministry of Home Affairs and Cultural Heritage: <http://www.moha.gov.zw/en/>

Ministry of Industry and Commerce: <http://www.mic.gov.zw/>

Ministry of ICT, Postal and Courier Services: <http://www.ictministry.gov.zw/>

Ministry of Information, Publicity and Broadcasting Services: <https://www.infomin.org.zw/>

Ministry of Justice, Legal and Parliamentary Affairs: <http://www.zim.gov.zw/index.php/en/my-government/government-ministries/justice,-legal-and-parliamentary-affairs>

Ministry of Lands, Agriculture, Water, Climate and Rural Development: <http://www.moa.gov.zw/>

Ministry of Local Government and Public Works: <http://www.mlg.gov.zw/>

Ministry of Mines and Mining Development: <http://www.mines.gov.zw/>

Ministry of National Housing and Social Amenities: <http://www.zim.gov.zw/index.php/en/my-government/government-ministries/national-housing-and-social-amenities>

Ministry of Primary and Secondary Education: <http://www.mopse.co.zw/>

Ministry of Public Service, Labour and Social Welfare: <https://www.mpplsw.gov.zw/>

Ministry of Transport and Infrastructural Development: <http://www.transcom.gov.zw/>

Ministry of Youth, Sport, Arts and Recreation: <http://www.zim.gov.zw/index.php/en/my-government/government-ministries/youth,-sport,-arts-and-recreation>

Hospodářská komora:

Zimbabwe National Chamber of Commerce: <https://www.zncc.co.zw/>

Agentura na podporu investic:

Zimbabwe Investment & Development Agency: <https://www.tradezimbabwe.com/partners/zia>

Daňový a celní úřad:

Zimbabwe Revenue Authority: <https://www.zimra.co.zw/>

Centrální banka:

Reserve Bank of Zimbabwe: <https://rbz.co.zw/>